

2. Можливість проходження тестування для оцінювання якості засвоєння практичних навичок лікарем-лаборантом потребує доопрацювання у вже розроблених дистанційних курсах.

Література

1. Агранович Н.В., Ходжаян А.Б. Возможности и эффективность дистанционного обучения в медицине /Фундаментальные исследования. – 2012. – №3–8. – С. 545–547.
2. Маль Г.С., Гомзарь С.Е., Соболева А.А. Особенности дистанционного обучения в медицинском ВУЗе /Международный журнал прикладных и фундаментальных исследований, ГОУ ВПО «Курский государственный медицинский университет. – 2014. – №1. – С. 120.
3. Камышников В. С. Справочник по клинико-биохимическим исследованиям в лабораторной диагностике /В. С. Камышников - Минск : Медпрессинформ, 2016. – 920 с.

ОРГАНІЗАЦІЙНІ ТА ПСИХОЛОГІЧНІ АСПЕКТИ ВИКЛАДАННЯ МЕДИЧНОЇ ПСИХОЛОГІЇ СТУДЕНТАМ СПЕЦІАЛЬНОСТІ «МЕДСЕСТРИНСТВО»

Скрипніков А.М., Рудь В.О., Кидонь П.В., Рудь М.В.

Українська медична стоматологічна академія, м. Полтава, Україна

Освітньо-професійна програма першого (бакалаврського) рівня вищої медичної освіти за спеціальністю «Медсестринство» передбачає вивчення студентами ряду навчальних дисциплін загальнопсихологічного та медико-психологічного напрямку. Високий рівень науково-методичної підготовки студентів спеціальності «Медсестринство» з медичної психології передбачає вивчення широкого кола питань, пов'язаних з психологією хворого, особистістю і діяльністю медичного працівника у сфері охорони здоров'я [2].

За нашим власним досвідом труднощі вивчення медичної психології обумовлені специфікою термінології і розуміння особистості в різних напрямках сучасної психології. Тому першочергову увагу під час проведення практичних занять слід звертати на основні поняття та дефініції навчальної теми, нову медичну термінологію, безпосередньо пов'язану з темою заняття, без яких засвоєння теоретичного матеріалу здається неможливим.

Для майбутньої професійної діяльності студенту необхідні не тільки глибокі та міцні теоретичні знання, а й практичні навички та вміння. Використання в навчальному процесі активних методів навчання дозволяє опанувати необхідні в практичній діяльності менеджерів охорони здоров'я вміння й навички [1, 3]. Тому важливим педагогічним завданням є залучення студентів до активної роботи під час практичних занять. Високий ступінь залучення в навчальний процес забезпечують аналіз конкретних ситуацій, вирішення задач, дискусії, рольові ігри. У процесі навчання студент має бути ознайомленим з різними професійними ситуаціями, і, хоча б в ігровій формі, брати в них безпосередню й активну участь. Слід пам'ятати, що участь і дія є в 6–7 разів продуктивнішими, ніж просте слухання [3]. Цьому значною мірою сприяють різні психологічні вправи, рольові ігри та тренінги, на яких відпрацьовується адекватний модус поведінки, закріплюються морально-етичні професійні норми, формується особистість фахівця. Використання активних методів навчання показує, що значна частина студентів виявляється зацікавленою не тільки в освоєнні теоретичного матеріалу, а й в опануванні практичних навичок. Конструктивно працююча частина студентів активно включається у виконання вправ, рольових ігор. Певні труднощі для викладача складають студенти, що працюють неконструктивно. До них можна віднести працевлаштованих студентів зі стажем керівників сестринських служб, у яких низька мотивація до навчання найчастіше зумовлена небажанням виконання ролі того, хто навчається, віком, установкою на отримання диплома, а не освіти. Посилення мотивації до навчання неконструктивно працюючих студентів вимагає індивідуального підходу. На викладача покладається завдання створення довірливої атмосфери в групі з можливістю обмінятися досвідом, отримати підтримку, що сприяє усвідомленому прагненню вчитися й виконувати необхідні вправи. Одним із дієвих засобів активізації аудиторії є виконання вправ. Наприклад, вправа «Карета» дозволяє викладачеві оцінити працездатність групи та роль, яку виконує кожен з учасників. Ця вправа навчає спостерігати за собою та поведінкою учасників групи, показує стійкий і однотиповий характер виконуваних ними ролей в різних життєвих ситуаціях, а також виявляє можливості розширення діапазону ролей. Як результат у деяких студентів виникає усвідомлення обмеженої адаптивності їх ролі як під час вправи, так і в реальному житті. Частина студентів виявляє, що вони дозволяють собою керувати, в результаті чого задовольняються потреби оточуючих, а власні залишаються нереалізованими. Зокрема, висловлювання під час обговорення «*я хотіла бути в ролі...*», «*мене*

поставили...» свідчать саме про це. Звертається увага на психодіагностичне значення вправи у визначенні соціальної ролі людини.

На практичних заняттях достатньо уваги слід приділяти формуванню комунікативних навичок. Студенти навчаються використовувати невербальне спілкування (за допомогою жестів, міміки та положень тіла) для прояву ставлення до пацієнта. Прийоми відображення, повторення ключового слова допомагають отримати інформацію. Для цього можуть бути використані ігри та вправи: «Мова міміки і жестів», «Корекція», «Тренінг вміння вести розмову». Під час виконання завдань студенти опановують прийоми активного слухання, підлаштування, структурованого інтерв'ю. Вміння повідомляти інформацію формується під час виконання вправи «Техніка хороших найменувань».

При вивченні моделей взаємовідносин студенти обирають прийнятні для себе моделі поведінки. Програвання ролей керівника, лікаря, медсестри, пацієнта відбувається під наглядом експертної групи зі студентів з подальшим обговоренням моделей поведінки і висновками про приналежність до певного психологічного типу керівника, лікаря, медсестри. Теоретичні питання мають бути присвячені вивченню психології хворих і особливостям контакту з хворими в терапевтичній, хірургічній, педіатричній, психіатричній клініці т.ін.

Для навчання навичкам професійного спілкування актуальними є такі психологічні аспекти, як особистість хворого, його реакції на хворобу і лікування, способи співпраці з лікарем і медичним персоналом, відносини в родині та поміж хворими.

Клінічна база для підготовки менеджерів у сфері охорони здоров'я, якою є заклад з надання психіатричної допомоги, зокрема, його медико-психологічний відділ, дозволяє ознайомитися з психодіагностичними дослідженнями різних сфер особистості в залежності від клінічних завдань. Студенти можуть брати участь в дослідженнях, ознайомлюватися з результатами вивчення типів ставлення до хвороби, механізмів психологічного захисту т.ін., а також дізнаватися про психологічне консультування пацієнтів з внутрішньо- та міжособистісних питань, сімейних, подружніх, професійних проблем.

При знайомстві з роботою дитячого психіатричного відділення у фокусі уваги повинні бути психосоматичні, емоційні, поведінкові розлади у дітей та підлітків, дисгармонія сімейних відносин у дорослих, при яких в рамках групових підходів застосовуються: ігрова терапія, казкотерапія, арт-терапія, пісочна терапія, медитація під казку. Важливим моментом є питання визначення ставлення пацієнта до результатів лікування, оцінки наявності у пацієнта установки на повне одужання і готовності до виконання реабілітаційних та профілактичних заходів, проведення адаптаційно-корекційних та профілактичних оздоровчо-розвиваючих програм для дошкільнят і школярів різних вікових груп.

На занятті з психогігієни, психопрофілактики та психотерапії важливим для студентів є проведення сеансу психоемоційного розвантаження, наголошення на важливості вміння надавати психологічну підтримку, допомогу важкохворим та допомогу в умовах екстремальній ситуації.

Таким чином, у викладанні медичної психології студентам спеціальності «Медсестринство», поряд з теоретичною підготовкою, необхідним є вміле використання активних методів навчання з чітко визначеною практичною націленістю занять.

Література

1. Захарченко Т. Роль наочності у процесі викладання професійно орієнтованих дисциплін / Т. Захарченко // Вища школа. – 2013. – № 12. – С. 30–38.
2. Костюк Г.С. Навчально-виховний процес і психологічний розвиток особистості [Текст] / Г.С. Костюк; [упоряд. Г.О. Балл та ін.]. – К. : Радянська школа, 1989. – 108 с.
3. Практикум по психологии профессиональной деятельности и менеджмента / под ред. Г. С. Никифорова, М. А. Дмитриевой, В. М. Снетникова. – СПб.: Изд-во С-Петербур. ун-та, 2001. – 240 с.

ЗАХИСТ ПРИРОДИ І ЕКОЛОГІЇ ЦИВІЛІЗАЦІЇ – ОДНА З ОСНОВНИХ ПРОБЛЕМ СУЧАСНОСТІ

Сокол К.М., Сидоренко М.О., Дмуховська Т.М.

ХНМУ, м. Харків, Україна

З початком промислової революції і якісних змін в системі сільськогосподарської діяльності людини почалися суттєві зміни у взаємовідносинах між людиною і Природою. До цього часу людина, як і інші живі організми, була натуральною складовою своєї екосистеми, вписувалася в її кругообіг речовин та жила по своїх законах.